

Spotkanie zespołu lokalnej współpracy dotyczące lasów o zwiększonej funkcji społecznej na terenie Nadleśnictwa Gdańsk – Sopot

Sprawozdanie ze spotkania nr 1.

Data: 22.10.2024r.

Miejsce: Dom Sąsiedzki, Widna 2a Gdynia

Uczestnicy spotkania: około 25 osób reprezentujących:

- mieszkańców
- przedstawicieli Rady Dzielnicy
- lokalnych przedsiębiorców
- działaczy społecznych

Zespół ekspercki LP:

- Przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku
- Zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Gdańsk
- Leśniczowie leśnictw Witomino I Zwierzyniec
- Specjaliści

Facylitatorzy - stowarzyszenie Inicjatywa Miasto, w reprezentacji:

- Piotr Czyż
- Mateusz Sylwestrzak
- Natalia Biedrzycka

1. Powitanie i agenda spotkania

Facylitator przedstawił zespół osób prowadzących konsultacje oraz cel spotkań. Podczas procesu lokalna grupa ma stworzyć plan obrazujący potrzeby i wnioski mieszkańców zgłaszane względem omawianego fragmentu lasów Nadleśnictwa Gdańsk. Wypracowane zapisy będą częścią raportu „Las dla nas”, podsumowującego wszystkie spotkania Zespołów Lokalnej Współpracy. Zaproponowano, aby zbieranie opinii uszeregowano w poszczególne kategorie: krajobraz, rekreacja, ekologia, edukacja i komunikacja.

2. Prezentacja LP

Podczas spotkania przedstawiciel Lasów Państwowych przedstawił prezentację dotyczącą działalności Lasów Państwowych ze szczególnym uwzględnieniem obszaru lasów na terenie leśnictwa Witomino Zwierzyniec. Celem prezentacji było stworzenie podstawy do dyskusji nad wypracowaniem wspólnych rozwiązań w zakresie zarządzania krajobrazem, sposobu realizacji zapisów Planu Urządzania Lasu oraz działań dodatkowych prowadzonych na omawianym terenie.

W trakcie prezentacji omówiono strukturę organizacyjną Lasów Państwowych, zakres działalności Nadleśnictwa. Przedstawiono również informacje dotyczące Planu Urządzenia Lasu (PUL) na najbliższe 10 lat, który w wersji roboczej został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej RDLP w Gdańsku.

Prowadzący podkreślił znaczenie trzech głównych filarów idei Lasów Państwowych: gospodarczej, społecznej i przyrodniczej, które wpisują się w koncepcję zrównoważonego rozwoju. Szczególną uwagę poświęcono trwałości lasu i jego naturalnemu rozwojowi oraz adaptacji lasów do zmieniających się warunków klimatycznych.

W części dotyczącej ochrony przeciwpożarowej omówiono środki prewencyjne, takie jak rozwinięta sieć dróg dojazdowych i wykorzystanie samolotów gaśniczych. Przedstawiono również zasady postępowania w przypadku pożaru oraz nowy system numeracji szlabanów, który ułatwia pracę służbom ratunkowym.

Krótko omówiono istniejące w nadleśnictwie oraz obszarze formy ochrony przyrody oraz formy udostępniania lasu na potrzeby turystyki i rekreacji, w tym organizację imprez sportowych i biegów terenowych. Wymieniono również konkretne działania na rzecz społeczności, podjęte przez Lasy Państwowe na terenie Nadleśnictwa, zwłaszcza na omawianym terenie, takie jak: usuwanie śmieci, tworzenie infrastruktury turystycznej, nowe miejsca postojowe oraz modernizacja dróg służących ochronie przeciwpożarowej.

3. Dyskusja

Spotkanie skupiło się na omówieniu wpływu zmian klimatycznych na lokalne lasy, strategii zarządzania oraz zaangażowania społeczności w proces zarządzania lasami. Kluczowe decyzje obejmowały potrzebę dalszego zbierania danych i możliwego włączenia społeczności w proces sporządzania Planu Urządzenia Lasu.

Zmiany Klimatyczne

Uczestnik zadał pytanie o zmiany klimatyczne i ich wpływ na lokalny mikroklimat, szczególnie w odniesieniu z absorpcji przez lasy energii jak i jej wydalania. Czy Lasy Państwowe korzystały z metod obrazowania termicznego do oceny absorpcji i uwalniania energii przez lasy? Przedstawiciel Lasów Państwowych poinformował, że nie czyniono takich prób.

Zaangażowanie Społeczności i Konsultacje

Członek społeczności wyraził obawy dotyczące terminów konsultacji w sprawie planów zarządzania lasami, kwestionując możliwość publicznego udziału. Wskazał na niedogodne terminy i godziny spotkań.

Skład gatunkowy pozyskanego drewna

Uczestnik zadał pytanie o dane dotyczące procentowego udziału różnych gatunków drzew wycinanych w ciągu ostatniej dekady, w tym sosen, buków i dębów oraz informacje o ich zgodności z siedliskiem. Podkreślono znaczenie odpowiedniego siedliska dla różnych gatunków drzew, z prośbą o dane dotyczące wycinki drzew i przyszłych planów. Przedstawiciel Lasów Państwowych zobowiązał się do odpowiedzi na te pytania.

Problematyka dzików

Zadano pytania dotyczące dzików i ich interakcji z miastem. Zadano pytanie o przyczyny obecności dzików w mieście i wskazano wycinki jako potencjalną przyczynę tego zjawiska. Przedstawiciel Lasów Państwowych odpowiedział, że problematyka ta jest bardziej skomplikowana. Wskazał, że środowisko miejskie może w obecnych czasach zapewniać więcej pożywienia i bezpieczeństwa dla dzików, co prowadzi do zwiększonej ich liczby w miastach. Wspomniano o strategiach utrzymania dzików w obszarach leśnych, w tym technikach karmienia ich w lesie i zarządzaniu siedliskami. Zaproponowano zebranie opinii ekspertów na temat zarządzania dzikami do dalszej dyskusji na następnym spotkaniu. Temat został odnotowany jako formalna prośba do omówienia na kolejnym spotkaniu.

Pomniki przyrody

Zadano pytanie o procedurę wskazywania drzew będących pomnikami przyrody oraz o posiadane dane o istnieniu drzew mogących stać się pomnikami przyrody. W odpowiedzi wyjaśniono proces wyznaczania drzew jako pomników przyrody, zobowiązując się do dostarczenia danych na temat takich drzew w regionie.

Wyrażono obawy dotyczące wpływu praktyk wycinki na zdrowie lasów i siedliska dzikiej przyrody.

Podkreślono potrzebę starannego zarządzania składem gatunkowym drzew, zauważając trend wzrostu liczby drzew liściastych i spadku liczby drzew iglastych.

Wpływ wycinki na krajobraz

Uczestnicy spotkania wyrazili potrzebę, aby las dojrzewał naturalnie. Wyrazili obawy dotyczące wizualnego i ekologicznego wpływu dużych wycinek oraz używania ciężkiego sprzętu na krajobraz. Wskazano również na podatność przerzedzonych przez prace gospodarcze lasów na podmuchy wiatru. Podkreślono potrzebę jasnej komunikacji na temat metod wycinek. Przedstawiciele Lasów Państwowych wyjaśnili, że harwestery są niezbędne dla bezpieczeństwa i efektywności prac gospodarczych, a ich realne negatywne oddziaływanie na krajobraz jest mniejsze niż użytkowanie traktorów. Jest to koniecznością przy stosowaniu tak zwanej rębni ciągłej, polegającej na wycinaniu pojedynczych drzew. Przejście na metody selektywnej wycinki jest postrzegane jako korzystne, ale należy uznać jednocześnie istnienie potencjalnego zwiększenia uszkodzeń punktowych spowodowanych przez harwestery.

W kontekście podmuchów wiatru leśnicy wyjaśnili, że przerzedzenie lasów może początkowo zwiększyć podatność na wiatr, ale młodsze drzewa pojawiające się w wyniku

przerzedzenia zwiększą ogólną odporność w miarę upływu czasu. Obserwacje z ostatnich burz wskazują na brak znaczących uszkodzeń młodszych drzew, co sugeruje, że obecne działania są skuteczne.

Uczestnik wyraził obawy dotyczące rosnącego wskaźnika wylesiania i poprosił o dane historyczne na temat zarządzania lasami w ciągu ostatnich 40 lat. Wyjaśniono, że są one dostępne.

Obecny procent obszarów leśnych wyłączonych z wycinki wynosi 25%. Istnieją obawy dotyczące średniego wieku drzew na tych wyłączonych obszarach, z większością mającą ponad 100 lat. Dyskusja podkreśliła potrzebę wyznaczenia większego obszaru jako chronionego przed wycinką.

Uczestnik spotkania wskazał, że istnieje potrzeba elastyczności w dyskusjach na temat zarządzania lasami, uznając ekonomiczne realia, z którymi borykają się osoby zależne od leśnictwa. Podkreślono znaczenie znalezienia wspólnej płaszczyzny w dyskusjach na temat zarządzania lasami, aby uniknąć sztywnych stanowisk.

Aspekty Ekonomiczne Zarządzania Lasami

Podzielono się krytycznym spojrzeniem na motywacje ekonomiczne stojące za zarządzaniem lasami, kwestionując konieczność pozyskiwania drewna w lasach przylegających do miast. Przedstawiciele Lasów Państwowych wyjaśnili, że już obecnie biorą tę okoliczność pod uwagę. W obecnych planach korzyści ekologiczne i społeczne są traktowane jako priorytetowe względem ekonomicznych. Uczestnicy spotkania poddają to pod wątpliwość i oczekują wyjaśnień.

Trójmiejski Park Krajobrazowy

Pierwsza uwaga przedstawicieli TPK dotyczyła braku informacji w prezentacji na temat planu ochrony Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego oraz związanych z jego istnieniem zadań Lasów Państwowych. Projekt nowego Planu Urządzenia Lasu powinien w pełni uwzględniać Plan Ochrony Parku, aby zapewnić zachowanie funkcji ekologicznych i społecznych. Przedstawiciele Lasów Państwowych zobowiązali się do wyjaśnienia w jaki sposób odnoszą się do planu ochrony.

Infrastruktura i Potrzeby Społeczności

Zadano pytanie o jakość infrastruktury rekreacyjnej, w tym o możliwość tworzenia większej ilości tras dla rowerów. Podniesiono kwestię negatywnego wpływu użytkowników takich tras na otoczenie. *Singletrack trails* zostały rozwinięte w Sopocie, przyciągając znaczną liczbę użytkowników i pozytywne opinie, wskazując na społeczną funkcję lasów.

Istnieją trwałe konflikty między potrzebami środowiskowymi a rekreacyjnymi społeczności, co wymaga starannego planowania. Uznano, że znalezienie odpowiedniego balansu między funkcjami rekreacyjnymi a przyrodniczymi jest jednym z elementów pracy zespołu. Istotnym zagadnieniem w tej kwestii jest edukacja, aby społeczeństwo zrozumiało, że zwiększenie liczby ścieżek w lasach może nie być uzasadnione ze względu na funkcje ekologiczne.

Badania naukowe

Uczestnicy podkreślili potrzebę naukowego wsparcia w planach zarządzania lasami, zamiast polegania wyłącznie na opinii publicznej. Zaproponowano ustanowienie rady z ekspertami z różnych dziedzin, w tym psychologii i planowania urbanistycznego, aby wzmocnić proces podejmowania decyzji. Przedstawiciele Lasów Państwowych wyjaśnili, że przygotowanie planów zarządzania lasami obejmuje konsultacje z różnymi interesariuszami,

ale nie konkretnie z komitetami naukowymi. Plany opierają się na wieloletnich badaniach w zakresie zarządzania leśnictwem. Zapewnili jednocześnie, że są one oparte na ustaleniach naukowych.

4. Tematy istotne dla lokalnej społeczności - do rozwinięcia na kolejnych spotkaniach.

- a. Kontynuacja dyskusji na temat wpływu planowanych prac gospodarczych na krajobraz oraz przyrodę.
- b. Analiza sposobu wykorzystania lasów wokół przez różnych użytkowników, w tym rowerzystów.
- c. Dyskusja na temat możliwego zaplanowania dodatkowej infrastruktury rekreacyjnej.
- d. Omówienie problematyki dzików w mieście.
- e. ograniczenie rekreacji - pomysły Zespołu powinny uwzględniać również zapisy PO TPK w zakresie udostępniania terenu Parku, zwłaszcza w zakresie rozwoju turystyki.

5. Tematy do rozwinięcia przez LP

- a. Odniesienie się do tego, w jaki sposób i w jakim zakresie LP realizują zapisy Planu Ochrony TPK.
- b. Przedstawienie danych dotyczących pozyskania drewna ostatnich 3 dziesięcioleciach oraz przedstawienie uzasadnienia rozbieżności w wielkościach pozyskiwanego drewna w czasie.
- c. Przedstawienie składu gatunkowego pozyskiwanego drewna w poprzednich PUL jak i planowanym.

6. Wnioski dotyczące Planu Urządzenia Lasu

- A. Wstrzymanie wycinek o charakterze komercyjnym.
- B. Wprowadzenie większej ilości lasów referencyjnych w Nadleśnictwie.
- C. Uwzględnić tzw. strefę BM_I_3 określoną w planie ochrony Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, w której, zgodnie z zapisami Planu Ochrony, należy wprowadzić modyfikację planowanej gospodarki leśnej przez zaliczenie do gospodarstwa specjalnego i stosowanie poszerzonej listy kryteriów drzewostanów kwalifikowanych do użytkowania rębego. W części wydzieleń w projekcie PUL Nadleśnictwa Gdańsk na lata 2025-2034, udostępnionego jako materiał roboczy do prac w ramach ZLW, zaplanowano prowadzenie prac rębnych (rębni IV i V), mimo że wydziały te nie spełniają łącznie kryteriów wymienionych w Planie Ochrony TPK (par. 14, ust. 1, punkt 1-4).
- D. Uwzględnić rezygnację ze znacznej części zaplanowanych rębni IVd na rzecz rębni przerębowej.